

Rapport avseende åtgärder under 2025 enligt "Avtal om årligt bidrag från Kävlingeåns vattenråd till Björka-Åsumsåns fiskevårdsområde"

Årets åtgärder kan indelas i 3 huvudaktiviteter; (1) Trädplantering på B-sträckan vid Omma, (2) fasning och förstärkning av erosionskanter på B-sträckan vid Omma samt (3) rensning av fördämningar på D-sträckan vid Åsum. Därtill kommer smärre åtgärder och inköp av förbrukningsmaterial samt erforderliga verktyg. Åtgärderna under punkt (1) och (2) är kopplade till den fiskevårdsplan för B-sträckan som togs fram 20240819 och som återfinns i bilaga 1.

1. Trädplantering är sannolikt den långsiktiga lösningen på problem med att ån växer igen. Solinstrålning påverkar vattenmiljön menligt. Säv, kavelkun, vass och liknande växtlighet etableras och vattenflödet trycks tidvis ihop till rännilar på vissa lokaler.

Träd vid åkanten för med sig beskuggning som sänker vattentemperaturen sommartid vilket är positivt i synnerhet för det värdefulla beståndet av Björkaåöring. Trädens rotverk fungerar även som armering mot erosion och skapar viktiga ståndplatser för fisken.

Vi har gjort inköp av 450 plantor där merparten utgörs av klibbal (*Alnus glutinosa*). För att skapa variation och öka biologisk mångfald har vi för första gången även planterat ädellövträd som skogsek (*Quercus robur*) och fågelbär (*Prunus avium*). Dessvärre är dessa plantor begärliga för den stora mängd vilt som rör sig i området och måste inhägnas under sina första levnadsår. Plantering har skett i huvudsak på den södra sidan av ån (endast al), men ungefär 100 plantor har satts och inhägnats som skydd mot vilt och betande får på den norra sidan (Bild 1).

Plantering, bevattning och rensning av ogräs har utförts genom ideella insatser från Skånska Flugfiskeklubbens medlemmar samt av Lars Björkqvist. Detta uppgår till åtminstone 100 arbetstimmar.

Bild 1. Inhägnade plantor i sydvästra hörnet av B-sträckan.

2. Schaktmassor från skapande av översilningsängar har lagts upp i åkanten vilket reducerat åfårans kontakt med det historiska svämplanet. Detta har skapat onaturligt hög erosion/sandflykt i området (Bild 2).

Bild 2. Exempel på plats där åkanten "kalvar" och successivt rasar ner i åfåran.

För att minska denna påverkan har släntning av kanter i lutning cirka 1:3 genomförts (Bild 3). Dessa släntade kanter har stabiliserats antingen genom tillförsel av grus och sten (Bild 4) eller genom sådd av ängsgräs eller en kombination av dessa åtgärder. Rotverk från planterade alar och ädellövträd som beskrivits ovan ska även bidra till att armera kanterna.

Bild 3. Exempel efter åtgärd där den fasade kanten stabiliserats genom grässådd.

Bild 4. Exempel efter åtgärd där den fasade kanten stabiliserats med hjälp av sten.

Ytterligare före och efter bilder återfinns i bilaga 2.

3. Fördämning uppströms gamla bron i Åsum har satts igen av nedfallna träd samt tillväxt av pil. Detta har lett till att vattnet bromsats i den tilltänkta fåran vilket i sin tur resulterat i ett flertal genombrott av flöden genom/över dämnet. Flera av dessa småfåror håller inte vattenflöde under sommarsäsongen och har därför begränsat värde för djurlivet i ån.

För att återställa flöde i den tänkta rännan har döda, fallna träd samt sten och block tagits bort. Tiden får utvisa vilket ytterligare arbete som behöver göras här.

4. Utöver ovan beskrivna huvudåtgärder har även pil sågats uppströms dämnet vid gamla badet på D-sträckan. Ingjutna järnbalkar i dämnet, som får träd som kommer med strömmen att fastna, har kapats av. Ansamlade träd som fastnat har plockats bort. Rensning av säv och vass nedströms Ommabron har utförts samt har omlöpet/gamla kvarnrännan under Nymölla rensats från sly och vass. Uppskattningsvis 10 ideella timmar har lagts på denna rensning.
5. Sammanställning ekonomi

Stolpar och nät för skydd av plantor	11 437
400 alplantor och 50 ädellöv	3 906
Hyra grävmaskiner, skotare och lastare	34 625
Arbetstid á 500:-/tim via Övedsklosters gods	15 000
Inköp planteringshacka, batterisåg och benskydd	9 324
Olja, bensin och gräsfrön	1 208
Summa	75 500

Verifikationer återfinns i Bilaga 3.

Sjöbo den 8 december 2025

Björka-Åsumsåns Fiskevårdsområde